

Datum 17 april 2025
Kenmerk DOC-25009636
Inlichtingen Milou Welsink
m.welsink@ggdgv.nl
Telefoon 06 21 47 37 43
Onderwerp Aanbiedingsbrief startnotitie PHP
2026-2029

Gemeenteraden
Blaricum, Eemnes, Gooise Meren, Hilversum,
Huizen, Laren en Wijdemeren

Geachte leden van de gemeenteraden,

De regiogemeenten werken samen met de GGD Gooi en Vechtstreek en preventieve verslavingszorg (Jellinek) om het alcohol- en drugsgebruik van met name jongeren terug te dringen. Deze samenwerking wordt beschreven in het regionale Preventie- en Handavingsplan Alcohol en Drugs (hierna: PHP). Het PHP is onderdeel van het beleidsplan Bescherming en Opvang 'Herstel de verbinding' (hierna: B&O). Het huidige PHP 2021-2024 is met één jaar verlengd, zodat de beleidscyclus gelijkloopt met die van B&O. Hierdoor loopt het huidige PHP 31 december 2025 af.

Om te komen tot een nieuw PHP is het huidige plan in Q3 2024 geëvalueerd met de gemeenten en samenwerkingspartners die betrokken zijn bij de uitvoering van het plan. De evaluatie van het huidige PHP, de voortgang vanuit de regionale werkgroep PHP en de laatste trends en ontwikkelingen rondom preventie en handhaving op dit gebied zijn de basis voor het volgende PHP. In het volgende PHP wordt tevens ingezet op het beschermen van de inwoners tegen de risico's van roken en vaperen en het creëren van een rookvrije generatie. Dit maakt dat per 2026 alle activiteiten op het gebied van middelenpreventie onder hetzelfde programma vallen.

Onderdeel van de regionale samenwerkingsafspraken is dat gemeenteraden een startnotitie krijgen voordat er een nieuw beleidsplan wordt vastgesteld. Daarom stuur ik u bijgaand de **Startnotitie PHP Alcohol en Middelen 2026-2029** toe. Deze startnotitie bevat informatie over het procesvoorstel, het beleidskader, de evaluatie en de richting voor het nieuwe PHP 2026-2029.

U wordt in de gelegenheid gesteld om uiterlijk 11 juli 2025 zienswijzen op deze startnotitie uit te brengen. De vragen die hierbij voorliggen zijn:

1. Kunt u zich vinden in het voorgestelde proces, planning, werkwijze en rolneming?
2. Herkent u zich in de uitkomsten van de evaluatie van het huidige beleidsplan?
3. Onderschrijft u de richting van het nieuwe beleidsplan?

Om u voor te bereiden op de lokale raadsbehandeling van de startnotitie wordt er op 12 mei 2025 een Regiopodium georganiseerd. We bespreken dan ook bovenstaande vragen. Voor het Regiopodium heeft u een aparte uitnodiging ontvangen.

Bij de behandeling in de raden sluit ik graag, als u dat wenst, aan om een toelichting te geven. Dit kunt u doorgeven aan Milou Welsink via m.welsink@ggdgv.nl.

Ik wens u veel leesplezier en ben benieuwd naar uw reactie.

Met vriendelijke groet,

Joke Lanphen

Bestuurlijk trekker GGD Gooi en Vechtstreek

Startnotitie Preventie- en Handhavingsplan

Alcohol en Middelen 2026 t/m 2029

Ons kenmerk	DOC-24008125
Versie	Definitief
Datum	17 april 2025
Contactpersoon	Milou Welsink / Pascal Defferding
E-mail	m.welsink@ggdgv.nl / p.defferding@hilversum.nl

Inhoud

Inleiding en huidige situatie	3
Proces, planning en werkwijze	4
Gemeenteraden aan zet	5
Werkwijze en rolneming.....	5
Betrekken stakeholders	5
Beleidskader	5
Beleidsplan Bescherming & Opvang Gooi en Vechtstreek	5
Alcoholwet.....	5
Nationaal Preventieakkoord	6
Lokaal gezondheidsbeleid en GALA.....	6
Evaluatie PHP 2021 t/m 2024	6
Resultaten onderzoeken.....	6
Uitkomsten bijeenkomst Evaluatie regionaal beleidsplan Bescherming & Opvang	7
Terugblik huidige PHP	7
PHP als onderdeel van beleidsplan Bescherming en Opvang	8
Looptijd PHP van 4 jaar.....	8
Programma Rookvrije Generatie toevoegen aan PHP.....	8
Richting van het nieuwe PHP.....	9
Inhoudelijke richting.....	9
Budget	10
Strategie	10

Inleiding en huidige situatie

Gemeenten in Gooi en Vechtstreek willen de gezondheid van hun inwoners beschermen, bewaken en bevorderen. Dit is een wettelijke plicht op basis van de Wet Publieke Gezondheid/WPG. Het huidige Preventie- en Handavingsplan Alcohol en Drugs (PHP) 2021-2024 (verlengd tot en met 2025) beschrijft de belangrijkste maatregelen die gemeenten en GGD in Gooi en Vechtstreek nemen om het alcohol- en drugsgebruik onder met name jongeren te voorkomen en terug te dringen. Hoe aan deze maatregelen uitvoering wordt gegeven is beschreven in het uitvoeringsplan. Het PHP draagt bij aan de realisatie van deze ambitie. Vermindering van alcohol- en drugsgebruik bevordert het kansrijk, veilig en gezond opgroeien van jongeren. Het leidt tot een betere gezondheid, betere schoolprestaties, vermindert het schoolverzuim of schooluitval en dringt geweld en overlast terug.

In regio Gooi en Vechtstreek wordt in alle leeftijdsgroepen al jaren veel gedronken, zeker vergeleken met landelijke cijfers. Zo wordt het alcoholgebruik onder jongeren sinds jaar en dag gekenmerkt door: te vroeg, te vaak en te veel. Reden tot zorg en aanleiding voor een groot aantal organisaties om in 2006 te starten met een integrale aanpak voor het terugdringen van alcoholgebruik in de regio. Successen zijn behaald: het alcoholgebruik onder de Gooise jeugd is aanzienlijk afgenomen in de afgelopen periode. Destijds reden om de maatregelen te continueren in het huidige PHP en voor de nabije toekomst in het nieuwe PHP.

Gemeenten, GGD en partnerorganisaties werken hierin samen aan het handhaven van de regels omtrent alcoholverstrekking en preventie: het voorkomen dat met name jongeren gaan drinken en het voorlichten over de effecten daarvan. Het huidige PHP is tot stand gekomen in samenwerking met preventie-, toezicht- en handavingscollega's van alle regiogemeenten. Ook de vo-scholen, verslavingszorg, politie, Jeugd & Gezin, sportverenigingen, horeca en supermarkten hebben hun inbreng geleverd. Dit heeft geleid tot een breed gedragen eindresultaat zoals te zien is in zowel het bestuurlijke draagvlak als de ambtelijke uitvoering van het huidige PHP.

In het huidige PHP 2021-2025 ligt de focus op preventie van alcohol- en drugsgebruik. Omdat het drugsgebruik in de regio dusdanig hoog is en overlap heeft met achterliggende mechanismen van alcoholgebruik wordt, waar mogelijk, de verbinding gelegd met de preventie van alcoholgebruik. Toezicht en handhaving met betrekking tot drugs(criminaliteit) is geen onderdeel van het PHP. De oorzaak hiervan is gelegen in het feit dat de handhaving van drugsproblematiek is weggelegd bij de politie. De politie maakt geen onderdeel uit van het PHP. Gemeenten en politie maken samen aparte afspraken met betrekking tot handhaving op dit vlak, bijvoorbeeld in de Integrale veiligheidsplannen (IVP's). Vanwege de relatie met de preventieve aanpak op school, wordt wel nadrukkelijk de verbinding gelegd met de aanpak van 'dealen bij school'.

Het huidige regionale PHP kende in eerste instantie een looptijd van vier jaar en liep 31 december 2024 af. Aan de gemeenteraden van de betrokken gemeenten is gevraagd het huidige plan met een jaar te verlengen, tot en met 2025. Inmiddels is dit door alle raden bekrachtigd. Om te komen tot een nieuw plan voor de periode vanaf 2026 is het huidige plan in september/begin oktober 2024 geëvalueerd met gemeenten en samenwerkingspartners die betrokken zijn bij de uitvoering van het plan. De regiefunctie voor het PHP is belegd bij gemeente Hilversum (vanuit haar rol als centrumgemeente: beleid, toezicht en handhaving) en de GGD (preventie). In het vernieuwde PHP wordt tevens ingezet op het beschermen van de inwoners tegen de risico's van roken en vaperen en het creëren van een rookvrije generatie. Daarnaast treedt vanaf 2026 de gemeente Eemnes toe tot het nieuwe PHP Gooi en Vechtstreek.

Deze startnotitie betreft informatie over het proces, het beleidskader, evaluatie en de richting voor het nieuwe beleidsplan.

Proces, planning en werkwijze

In de tabel hieronder staat het proces op activiteitsniveau uitgeschreven, voorzien van een planning.

Wanneer	Wie	Wat
20 februari 2025	GGD	Aanleveren - concept startnotitie - concept aanbiedingsbrief gemeenteraden
6 maart 2025	DO	Vaststellen concept startnotitie + concept aanbiedingsbrief
20 maart 2025	PFHO Gezondheid & Ondersteuning	Vaststellen concept startnotitie + concept aanbiedingsbrief
25 maart 2025	GGD	Verzenden def. startnotitie aan colleges + aanbiedingsbrief
8-15 april 2025	Colleges	Vaststellen def. startnotitie en aanbiedingsbrief
17 april 2025	Extra PFHO Gezondheid & Ondersteuning	Vaststellen startnotitie en aanbiedingsbrief
17 april 2025		Start zienswijze procedure (t/m 11 juli 2025) - Aanbieding startnotitie en aanbiedingsbrief aan raden voor zienswijze (via bestuurssecretaris)
12 mei 2025	Regiopodium	Regiopodium voor Raadsleden
11 juli 2025	Raden	Deadline inleveren zienswijzen
12 juli t/m 1 okt 2025	GGD	Maken concept beleidsplan
18 september 2025	PFHO Gezondheid & Ondersteuning	Presentatie aanpak concept beleidsplan – o.a. toelichting op welke wijze zienswijzen verwerkt zijn
2 oktober 2025	GGD	Aanleveren stukken voor DO en PFHO - Beleidsplan PHP
16 oktober 2025	DO	Bespreken beleidsplan
30 oktober 2025	PFHO Gezondheid & Ondersteuning	Beleidsplan + reactie op zienswijze vaststellen door portefeuillehouders met mandaat
31 oktober 2025	GGD	Stukken aanbieden aan colleges
Uiterlijk 31 december 2025	Raden	Vaststellen Beleidsplan PHP – via colleges - door gemeenteraden

Hieronder staat een nadere toelichting over de werkwijze en rolneming van gemeenten, GGD en Jellinek gedurende dit proces. Ook wordt toegelicht hoe stakeholders worden betrokken bij de totstandkoming van het nieuwe plan.

Gemeenteraden aan zet

Doel van deze notitie is om de gemeenteraden in staat te stellen te kunnen sturen op de regionale opgaven. De startnotitie is de eerste stap naar de vaststelling van het Preventie en Handavingsplan Alcohol en Middelen 2026-2029. De gemeenteraden worden gevraagd hun zienswijzen te geven op deze startnotitie. De vragen die hierbij voorliggen zijn:

1. Kunt u zich vinden in het voorgestelde proces, planning, werkwijze en rolneming?
2. Herkent u zich in de uitkomsten van de evaluatie van het huidige PHP?
3. Onderschrijft u de richting van het nieuwe plan?

Werkwijze en rolneming

De hiervoor beschreven planning is gericht op het tijdig voorleggen van het nieuwe PHP aan de gemeenteraden. In dit proces heeft de GGD de regierol en zijn verscheidene partijen betrokken. Het is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van GGD en gemeente ambtenaren om de agendering op de diverse gremia conform planning te realiseren. Goed om hierbij te benadrukken dat het een strakke planning is, waarin in Q4 van 2025 een harde deadline staat om het nieuwe PHP in de zeven (inclusief Eemnes) gemeenteraden vast te stellen.

Betrekken stakeholders

Voor de totstandkoming van het nieuwe PHP wordt samengewerkt met preventie-, toezicht- en handavingscollega's van alle regiogemeenten. Ook de vo-scholen, verslavingszorg, politie, Jeugd & Gezin, sportverenigingen, horeca en supermarkten worden in de gelegenheid hun inbreng te leveren. Onder meer via een stakeholdersbijeenkomst en een digitale vragenlijst. Met als doel een breed gedragen eindresultaat om de komende jaren gezamenlijk een positieve impact mee te maken op de gezondheid van de inwoners van regio Gooi en Vechtstreek.

Beleidskader

Het PHP is opgebouwd naar aanleiding van divers landelijk, regionaal en lokaal beleid. Hieronder worden de belangrijkste beleidskaders genoemd en beschreven, die de uitgangspunten zijn van het nieuwe beleidsplan.

Beleidsplan Bescherming & Opvang Gooi en Vechtstreek

Het regionale programma Bescherming & Opvang (B&O) zet in op de voorkoming van huiselijk geweld, dakloosheid, verslaving, woonoverlast en/of psychische problemen in de regio en ondersteuning van inwoners die deze problemen ervaren. Met het programma Bescherming & Opvang hebben de gemeenten besloten om ook in te zetten op preventieve maatregelen. Aangezien het PHP inzet op maatregelen om drugs- en alcoholverslaving en daaruit voortkomende problematiek te voorkomen, is het PHP ondergebracht binnen het programma Bescherming & Opvang.

De begroting Bescherming & Opvang omvat om deze reden tevens de kosten die in het kader van het PHP worden gemaakt.

Alcoholwet

In artikel 43a van de Alcoholwet is bepaald dat de gemeenteraad iedere vier jaar verplicht is een preventie- en handavingsplan alcohol vast te stellen. Een soortgelijke bepaling staat ook in de WPG. In het PHP moet in ieder geval worden aangegeven:

- a. wat de doelstellingen zijn van het preventie- en handavingsbeleid alcohol;

- b. welke acties ondernomen worden om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen, al dan niet in samenhang met andere preventieprogramma's als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de WPG*;
- c. de wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handhavingsacties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen;
- d. welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden.

**Ter uitvoering van de in het eerste lid bedoelde taak draagt het college van burgemeester en wethouders in ieder geval zorg voor: het bijdragen aan opzet, uitvoering en afstemming van preventieprogramma's, met inbegrip van programma's voor de gezondheidsbevordering.*

Nationaal Preventieakkoord

De Nederlandse overheid wil dat er minder mensen roken, overgewicht hebben of problematisch alcohol drinken. Daarom werd in 2018 het Nationaal Preventieakkoord (NPA) gesloten. De overheid maakte hierin met ruim 70 partijen afspraken om het percentage rokers, mensen met overgewicht en problematische drinkers te laten dalen in de periode tot 2040. Het Nationaal Preventieakkoord is in Gooi en Vechtstreek vertaald naar een regionaal preventieprogramma.

Lokaal gezondheidsbeleid en GALA

Preventie van alcohol- en drugsgebruik is een onderdeel van het regionale/lokale gezondheidsbeleid. Gemeenten maken vanuit het PHP de koppeling met het lokaal gezondheidsbeleid en de lokale plannen van de gemeenten vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). De lokale GALA plannen van alle gemeenten in regio Gooi en Vechtstreek uit 2023 hebben het "terugdringen van gebruik alcohol, drugs en rookwaren" als speerpunt. Hierin wordt verwezen naar het PHP. Het moet voor alle gemeenten helder zijn welke activiteiten vanuit welk programma worden uitgevoerd. Vanzelfsprekend is er overlap van activiteiten, ketenpartners en budgetten. Deze helderheid wordt in het PHP gegeven, dit is het centrale punt waar alles rondom middelenpreventie in de regio samenkomt.

In het [Gezond en Actief Leven Akkoord \(GALA\)](#) staat bij het onderdeel 'Een gezonde leefstijl' het volgende: gemeenten zijn zich bewust van het belang van toezicht op en naleving van de leeftijdsgrens bij het schenken van alcohol en spannen zich in voor een zo goed mogelijke uitvoering van de beginselplicht tot handhaving. Van belang is om te beseffen dat het GALA een looptijd heeft tot en met 2026, waarbij ook de financiële dekking is opgenomen. Om uitvoering aan dit aspect te blijven geven is het van belang om de dekking meerjarig te borgen.

Evaluatie PHP 2021 t/m 2024

Vanzelfsprekend is de uitvoering van het lopende PHP geëvalueerd. Verschillende bronnen¹ lagen hieraan ten grondslag en hebben laten zien dat het PHP effectief is. Tegelijkertijd is op sommige aspecten nog winst te behalen.

Resultaten onderzoeken

Het huidige PHP 2021 t/m 2024 is in verband met een verlenging van een jaar tot en met 2025 reeds geëvalueerd. Daarvoor zijn onder meer de resultaten gebruikt uit de Gezondheidsmonitor Jeugd (2021, 2023), Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen (2022 en 2024), Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (2022), het Antenne onderzoek, het Ouderonderzoek (2024) en de cijfers van de mysteryshop onderzoeken (2021, 2023).

¹ Infographic: [Regiovannix.pdf](#) en volledige evaluatie: [PHP Evaluatie-2021-tm-maart-2025.pdf](#)

De meest relevante evaluatieresultaten uit bovenstaande onderzoeken zijn:

- Uit de Gezondheidsmonitors Jeugd van de afgelopen jaren bleek duidelijk dat het alcoholgebruik onder jongeren (klas 2 en 4 regulier middelbaar onderwijs) van 2005 tot 2019 fors is gedaald. In de coronaperiode steeg het alcoholgebruik licht (zie de Gezondheidsmonitor 2021), maar in 2023 (Gezondheidsmonitor 2023) was het alcoholgebruik weer op het niveau van vóór corona. Dit was ook het landelijke patroon. Positief is dat regio Gooi en Vechtstreek in 2023 op een aantal belangrijke indicatoren (recent alcoholgebruik en 'binge drinken') onder jeugd niet meer hoger scoorde dan landelijk.
- Uit de Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen van 2022 en 2024 blijkt dat er meer jongvolwassenen (16 t/m 25 jaar) in Gooi en Vechtstreek alcohol drinken vergeleken met landelijk. Positief is wel dat dat percentage in 2024 (76%) lager was dan in 2022 (82%). Daarnaast rookt 19% van de jongvolwassenen dagelijks en heeft 20% in de afgelopen vier weken hasj/wiet gebruikt. Beiden zijn hoger dan landelijk (respectievelijk 14% en 15%). Er wordt wel minder gevapet dan landelijk: 3% vapet dagelijks (landelijk 4%).
- Het draagvlak onder ouders voor de leeftijdsgrens van 18 jaar voor het drinken van alcohol is stabiel.
- Uit onderzoek naar de naleving van de leeftijdsgrens door alcoholverstrekkers is gebleken dat de totale naleving in de regio is gestegen van 50% naar 67% (2023) maar voldoet nog niet aan de doelstelling van 100% in 2030. Wel scoort regio Gooi en Vechtstreek op dit punt ver boven het landelijke gemiddelde.
- De activiteiten uit het Uitvoeringsplan 2021/2022 en 2023/2024 zijn vrijwel allemaal volgens plan uitgevoerd. Op basis van actuele ontwikkelingen (zoals de coronacrisis) zijn bepaalde activiteiten vertraagd uitgevoerd maar ook zijn er diverse extra activiteiten uitgevoerd.
- Toezicht en handhaving zijn volgens plan uitgevoerd. De effectiviteit van toezicht en handhaving is aanzienlijk verbeterd met de nieuwe methode met testkopers.

Op basis van deze resultaten kan bepaald worden welke activiteiten aanvullend moeten worden ingezet. Tegelijkertijd houden we vast wat goed gaat om te voorkomen dat deze cijfers terugvallen. Alle bevindingen worden meegenomen bij de ontwikkeling van het nieuwe PHP en uitvoeringsplan.

Uitkomsten bijeenkomst Evaluatie regionaal beleidsplan Bescherming & Opvang
De evaluatie met gemeenten en maatschappelijke partners heeft op 19 september 2024 plaatsgevonden tijdens een gezamenlijke sessie als onderdeel van de bijeenkomst Evaluatie regionaal beleidsplan Bescherming & Opvang (B&O). Belangrijk om hierbij op te merken dat gedurende de looptijd van het PHP continu de landelijke en regionale ontwikkelingen rondom de thema's alcohol- en drugspreventie worden gevolgd. Ook de voortgang van het huidige PHP wordt gemonitord en indien van toepassing worden in het uitvoeringsplan nieuwe activiteiten voorgesteld.

De uitkomsten van deze evaluatie worden hieronder aan de hand van de besproken thema's beschreven. Deze onderwerpen zijn ook tijdens de bijeenkomst aan de orde gekomen.

Terugblik huidige PHP

Er wordt goed regionaal samengewerkt door een bevlogen ambtelijke werkgroep, aangevuld met één bestuurder uit Blaricum, de regionale bestuurlijk trekker van de GGDGV. Het belang van het PHP wordt gezien, waarbij voor alle aspecten voldoende aandacht is. De samenwerking kan als planmatig en structureel worden beschreven.

Het PHP richt zich, als onderdeel van het B&O, op de uitvoering van activiteiten op het gebied van preventie van alcohol- en middelengebruik. Het blijft noodzakelijk om de uitvoering te toetsen aan deze kaders en andersom. Er moet op worden toegezien dat het PHP goed tot zijn recht komt in het bredere regionale beleidsveld.

In de maatschappij is er volop aandacht voor het thema preventie middelengebruik (alcohol, drugs en roken/vapen). Desondanks is er volgens de meest recente onderzoeken nog voldoende werk te verzetten om alle doelstellingen te behalen. Door mentale gezondheid en middelengebruik meer aan elkaar te koppelen, kan winst worden behaald. Ook kan er in het nieuwe plan meer aandacht komen voor nieuwkomers, kwetsbare groepen en volwassenen.

Naast bovenstaande thema's is er tijdens de evaluatie nog een drietal onderwerpen onder de loep genomen die hieronder verder worden beschreven:

- PHP als onderdeel van het beleidsplan Bescherming en Opvang 'herstel de verbinding (B&O)
- Looptijd van het PHP voor 4 jaar
- Programma Rook/vapevrije Generatie toevoegen aan het PHP

PHP als onderdeel van beleidsplan Bescherming en Opvang

Het nieuwe PHP wordt net als voorgaande beleidsperiode als zelfstandig onderdeel van B&O gezien. Er is een overlap met B&O omdat het grotendeels hetzelfde beleidsterrein beslaat, met het PHP wordt mede invulling gegeven aan preventie en vroegsignalering binnen B&O. Ook zijn de financiën aan elkaar gekoppeld in constante geldstromen en gebundelde inkoop. Apart inkopen bij dezelfde partijen is in dat opzicht wel mogelijk, maar niet logisch. Tot slot volgt het PHP de verantwoordingscyclus van B&O, waarmee er regelmatig inzicht in de stand van zaken wordt gegeven aan de gemeenteraden.

Het PHP loopt een eigen traject langs de gremia in verband met wettelijke verplichting voor gemeenten vanuit de Alcoholwet om eens in de vier jaar een PHP vast te stellen.

Looptijd PHP van 4 jaar

Ondanks dat het PHP onderdeel blijft van B&O, is het niet wenselijk om de periode van 8 jaar die voor B&O voorgesteld is, ook voor het PHP aan te houden. In artikel 43a van de Alcoholwet is bepaald dat de gemeenteraad iedere vier jaar verplicht is een preventie- en handavingsplan alcohol vast te stellen. Een gelijke bepaling staat ook in de WPG. We houden dan ook deze periode van vier jaar voor het PHP aan. Daarnaast zorgt het werken met een beleidsplan van vier jaar dat het PHP mee kan bewegen met landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen. Dit maakt ook dat de gemeenten tussentijds kunnen bijsturen en aanpassen indien nodig.

De ontwikkeling van een nieuw PHP betekent ook een natuurlijk moment voor randgemeente Eemnes om toe te treden tot het PHP. Voor wat betreft drank- en middelengebruik komen de cijfers van Eemnes sterk overeen met die van de regio. Uit de programmabegroting 2025 van Eemnes: "In de regio Gooi en Vechtstreek wordt samengewerkt in het preventie- en handavingsplan (PHP) om de verkoop van alcohol aan minderjarigen terug te dringen en voorlichting te geven over alcohol en middelengebruik. Vanaf 2025 sluit Eemnes aan bij het PHP. In 2025 als pilot, vanaf het nieuwe beleidsplan 2026-2029 volledig".

Programma Rookvrije Generatie toevoegen aan PHP

Het regionale programma Rookvrije Generatie, dat eind 2018 is gestart door de GGD in samenwerking met gemeenten, wordt momenteel gefinancierd door het ministerie van VWS en GGD GHOR Nederland. Het plan loopt van 2022 tot en met 2025 en omvat vier actielijnen: het streven naar rook- en vapevrije (kind)omgevingen, effectieve stoppogingen, rookvrije zorg en draagvlak. Een verlenging van het programma vanuit ministerie van VWS en GGD GHOR Nederland is niet bevestigd.

Het programma Rookvrije Generatie wordt in het nieuwe PHP opgenomen, waarbij er wordt ingezet op het beschermen van de inwoners tegen de risico's van roken en vapen en het creëren van een rook- en vapevrije generatie. Het onderwerp wordt in het PHP opgenomen om zo de integratie met

andere projecten te bevorderen. Roken, vaperen, alcohol en drugs worden al samengebracht in initiatieven zoals Helder op School en de Gezonde Sportomgeving, wat bewezen bevorderlijk is voor de samenwerking.

In de huidige situatie wordt aandacht besteed aan de Rookvrije Generatie vanuit de verschillende sociale domeinen en de GGD. De opname van rook- en vapevrij als thema in het PHP biedt kansen voor regionale afstemming en uitvoering via bestaande overlegstructuren. Door dit te verbinden in het PHP ontstaat meer draagvlak en slagkracht om hier met goede initiatieven gezamenlijk in op te trekken. Wel is het realiseren van rook- en vapevrije omgevingen uitdagend, vooral daar waar geen wettelijk rookverbod geldt, zoals in de buitenruimte bij sportverenigingen. Vanuit het PHP zal aandacht worden gevraagd voor o.a. deskundigheidsbevordering en voorlichting op het gebied van gespreksvoering over niet roken en vaperen op rook/vapevrije plekken.

Door aan te sluiten bij het nieuwe PHP kunnen we voor de Rookvrije Generatie ook na 2025 regionaal blijven investeren in samenwerking met partners en inzetten op de vier actielijnen van de Rookvrije Generatie: het streven naar rook- en vapevrije (kind)omgevingen, effectieve stoppogingen, rookvrije zorg en draagvlak.

Deze acties sluiten naadloos aan op bestaande activiteiten van het PHP, zoals ouderavonden, deskundigheidsbevordering en het ontwikkelen van communicatiematerialen. Aanvullend hierop gaan we specifiek inzetten op het terugdringen van vaperen onder jongeren, dat in de afgelopen jaren enorm is toegenomen.

Het huidige budget voor de Rookvrije Generatie is overgenomen in de begroting van het PHP. De verwachting is dat dit budget toereikend is voor de (extra) inzet op de vier actielijnen, inclusief vaperen.

Richting van het nieuwe PHP

In dit onderdeel wordt beschreven wat de richting wordt van het nieuwe plan. De inhoudelijke richting van het nieuwe plan is gebaseerd op de hierboven genoemde resultaten, de uitkomsten van de evaluatie en er wordt rekening gehouden met lokale, regionale en landelijke ontwikkelingen.

Inhoudelijke richting

- In het PHP ligt de focus op preventie van alcohol- en drugsgebruik, roken en vaperen. Dit maakt dat per 2026 alle activiteiten op het gebied van middelenpreventie onder hetzelfde programma vallen.
- In het PHP worden zoveel als mogelijk bewezen effectieve interventies toegepast zoals educatie/voorlichting, ouderbetrokkenheid, deskundigheidsbevordering, toezicht en handhaving. Dat wil niet zeggen dat alle interventies ook daadwerkelijk effectief zijn geweest. We gaan door met die interventies die ook daadwerkelijk effect hebben gesorteerd en nemen bewust afscheid van die interventies die dat niet hebben gehad. Daarnaast maken we gebruik van nieuwe interventies die worden ontwikkeld of plegen we andere inzet. We kijken hiervoor met een scherp oog naar de evaluaties, ontwikkelingen en regionale monitoren.
- Jongeren tot 18 jaar (en hun ouders/verzorgers en directe omgeving zoals sport, school en vrije tijd) blijven de hoogste prioriteit houden. Er is ook nog winst te behalen bij ouders m.b.t. de voorbeeldrol, het draagvlak en opvoedvaardigheden.
- Maar ook jongvolwassenen van 18-24 jaar en volwassenen/ouderen in de leeftijdscategorie 55-75 jarigen behoren tot onze doelgroep. Het alcoholgebruik bij 55-75 jarigen in Gooi en Vechtstreek vraagt de komende periode extra aandacht rondom vroegsignalering alcoholproblematiek in de eerste lijn.

- Voorlichting en handhaving m.b.t. alcoholvertrekkers door middel van gerichte gesprekken met de doelgroep en de inzet van mysteryshop onderzoek en terugkoppelingsgesprekken. Tevens vinden er controles plaats op de naleving van de leeftijdsgrens van 18 jaar. Hiervoor wordt een regionaal stappenplan voor gevolgd gebaseerd op een regionale sanctiestrategie.
- Versterking van de samenhang tussen middelenpreventie en mentale gezondheid. Er is een duidelijke wisselwerking tussen mentale gezondheid en middelengebruik. Uit de Richtlijnen Verslavingspreventie blijkt dat het bevorderen van algemene vaardigheden en welbevinden een effectieve aanpak is om weerbaarheid te vergroten. Daarnaast laten ervaringen uit andere regio's zien dat mentale gezondheid een geschikte invalshoek kan zijn om het gesprek over middelengebruik aan te gaan.
- Meer aandacht voor kwetsbare groepen, moeilijk te bereiken groepen en migrantengroepen. Middelengebruik van deze groepen in kaart brengen en indien nodig cultuursensitieve interventies op toepassen.
- Stappen zetten op het gebied van sociale norm middels een integrale aanpak.

Budget

Met de uitvoer van het PHP is een bedrag gemoeid dat in hoofdlijnen komt op € 550.000. Belangrijk om hierbij te vermelden is dat het budget voor het PHP binnen de begroting B&O blijft zoals het is. De toevoeging van preventie roken/vapen aan het PHP brengt dus de uitdaging met zich mee om met hetzelfde budget in te zetten op meer thema's. Door waar mogelijk activiteiten samen te voegen en intensiever samen te werken, zal een efficiëntieslag gemaakt worden. Prioriteren en keuzes maken zal echter nodig zijn om binnen de financiële kaders te blijven. Mocht de financiering vanuit het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) voor het programma Rookvrije Generatie worden voortgezet, is een bredere inzet mogelijk.

In het (concept) PHP 2026 – 2029 wordt het budget verder gespecificeerd in een overzicht van de activiteiten en bijhorende middelen. Tevens wordt hierin opgenomen welke activiteiten er aanvullend worden ingezet indien er budget beschikbaar komt vanuit VWS.

Strategie

We streven naar een regionale eenduidige aanpak in Gooi en Vechtstreek. Problematiek rondom middelen zijn immers gemeentegrens overstijgend. Dit neemt niet weg dat de lokale cultuur ook van belang kan zijn om inwoners op een passende manier aan te spreken op hun verantwoordelijkheden en gedrag. Het is van belang om onder inwoners en professionals het eventuele stigma over drugs- en alcoholgebruik te doorbreken zodat men het gesprek onderling aan gaat. Ook is het noodzakelijk om ketenpartners tools en handvatten te geven om problematisch drugs- en alcoholgebruik te signaleren en indien nodig door te verwijzen. Naast de regionale aanpak is lokale inkleuring dus wenselijk, noodzakelijk en mogelijk.

De richtlijnen en doelen uit het beleidsplan worden uitgewerkt in een uitvoeringsplan. Hierin worden de specifieke activiteiten, de planning, de stakeholders en de doelgroepen verder beschreven. We monitoren de activiteiten regionaal, zodat we scherp blijven op de uitvoering van de activiteiten en de effecten daarvan. Het uitvoeringsplan wordt 2-jaarlijks vastgesteld door het regionale Directie Overleg.

Effectief

De interventies zijn zoveel als mogelijk wetenschappelijk onderbouwd. Dat wil zeggen dat er ofwel voldoende positieve ervaringen zijn opgedaan met de interventie, ofwel dat de effectiviteit ervan wetenschappelijk is aangetoond. We volgen de richtlijnen verslavingspreventie (zie kader).

De **richtlijnen verslavingspreventie** benadrukken dat verslavingspreventie moet aansluiten bij de ontwikkelingsfase van jongeren.

Voorbeelden uit deze richtlijn zijn:

- De waarschuwende benadering bij zowel basisschoolleerlingen als leerlingen in het voortgezet onderwijs wordt afgeraden.
- Versterken van algemene vaardigheden, zoals zelfcontrole, probleemoplossende vaardigheden en sociale vaardigheden bij basisschoolleerlingen is effectief. In plaats van specifieke aandacht voor roken en alcohol is het beter om de sociaal emotionele ontwikkeling van leerlingen te versterken. Daarom stimuleren we in Gooi en Vechtstreek scholen om met het Gezonde School thema 'Welbevinden op School' aan de slag te gaan.
- Versterken van de sociale norm m.b.t. alcohol, roken en blowen bij leerlingen van 13-16 jaar.
- Versterken van zelfcontrole m.b.t. middelengebruik bij leerlingen van 16-18 jaar.

Integraal

We werken vanuit een integrale aanpak om verslavingsproblemen te voorkomen en de gezondheid en het welzijn van de inwoners in de regio te bevorderen. Dit doen we middels het [Basispakket Verslavingspreventie](#), met kwalitatief hoogwaardige interventies, gebaseerd op de databases van het RIVM en NJI, die passen binnen de preventieketen. In de regio werken we hierin samen met gemeenten, Jellinek, GGD en andere ketenpartners.

Preventie binnen de verslavingszorg kent verschillende vormen:

- **Universele preventie:** gericht op de algemene bevolking om problemen door middelengebruik te voorkomen, bijvoorbeeld door voorlichting en educatie.
- **Selectieve preventie:** gericht op vroegtijdig signaleren van problemen bij risicogroepen en interventies gericht op individuen met beginnende klachten, zoals kinderen van ouders met psychische en/of verslavingsproblemen.
- **Geïndiceerde preventie:** gericht op toeleiding naar hulpverlening bij beginnende klachten en problematisch gebruik met als doel verergering te voorkomen, bijvoorbeeld door vroegtijdige interventies.
- **Zorggerelateerde preventie:** is gericht op het beperken van persoonlijke en maatschappelijke schade door middelengebruik en richt zich op mensen met bestaande problematiek om terugval te voorkomen en herstel te bevorderen, bijvoorbeeld door nazorg en re-integratieprogramma's.

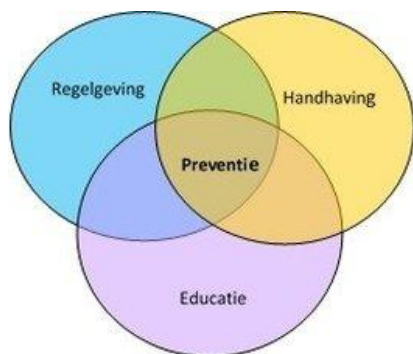
Middelengebruik is niet alleen een persoonlijke en bewuste keuze, maar wordt voor een groot deel bepaald door de fysieke en sociale omgeving, waaronder:

- de prijs;
- het beschikbare assortiment;
- het aantal verkooppunten;
- de beschikbaarheid in de openbare ruimte;
- de leeftijdsgrenzen en naleving en handhaving daarvan;
- de naleving van het verbod op doorschenken;
- de aanwezige promotie de normen in de sociale omgeving van het individu (bijvoorbeeld van ouders, vrienden, familie, op de sportclub, etc.).

Onderzoek toont aan dat beleid het meest effectief is als het integraal wordt aangepakt. Interventies gericht op meerdere settings, bestuurlijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid vanuit verschillende sectoren zijn dan ook belangrijke randvoorwaarden voor het welslagen van het beleid.

De kern van de interventiestrategie is daarom gebaseerd op drie beleidspijlers: educatie, regelgeving en handhaving binnen meerdere settings. Deze drieslag is sinds de start van het preventieve alcoholbeleid in Gooi en Vechtstreek effectief gebleken. Dit wordt weergegeven in het preventiemodel van Reynolds (2003) (zie figuur 2).

Het is van belang dat preventieve interventies plaats krijgen in de integrale aanpak.

Figuur 2: Preventiemodel Reynolds

Samen met stakeholders

Voor het terugdringen van middelengebruik is het van belang dat jongeren opgroeien in een omgeving die gezond gedrag stimuleert. Dat kan alleen door samen met stakeholders achter de doelen en activiteiten uit het PHP te staan. We werken daarom in de regio intensief samen met stakeholders, zoals onderwijs, verslavingszorg, sportclubs, alcoholverstrekkers, politie etc. We ondersteunen waar nodig en stimuleren eigen initiatieven vanuit stakeholders die aansluiten bij de doelen uit het PHP.